

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
helyben vagy vidékre postán:
Egy hóra 40 kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca. (Biharmegyei
takarékpénztári épület), hova a hirdetések
és az előfizetés-díjak küldendők.

Egyes szám ára 7 kr.

HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ

TARSADALMI NETILAP.

Hirdetések díja:

6 hasábos pettsorért egyszer . . . 6 kr.
Háromszor és többször 4 kr.
Nyittdíj 4 hasábos pettsorért . . . 20 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés és
nyittdíjért 30 kr.
Reklamok soronkint 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Puritán elvek.

Nagyvárad, 1897. február 28.

(K. y.) Az angol restauráció után a puritán vagy Rundkopf név gunynév volt, mert az erkölcsök csakugyan annyira sülyedtek, hogy a társadalom nem tudta elképzelni, hogy helyezheti egy ember saját énjét háttérbe és hogyan lehet más rugója az emberi tetteknek, mint a meztelen egoizmus. De ezen erkölesszulást jó részben maguk a puritánok akarták, mert világnézletüket és merev elveiket a társadalomnak akarták feloktrojálni, a mintán évtizedeken át minden vigáság, minden kedélyesség el volt űzve, a reakciónak okvetlen be kellett következnie.

Ma a puritán név, nemcsak hogy guny tárgyat nem képezi, hanem meglehetősen tiszteletben áll, mi arra mutat, hogy a társadalom az egyénél a tulhajtott szigor méltányolni tudja, habár a maga részére ezen szigorból nem kíván. Eunnélfogva jogos bárki saját magának bármily merev erkölcsi ködext alkotni és a szerint élni, de ne kívánja, hogy a társadalom is ezt kövesse.

Mert az emberiség saját megváltozhatatlan törvényei szerint fejlődik. Egy híres szociológus azon vezérelvet állította fel, hogy a társadalomnak mindig annyi moráljavan, a mennyi fennálására és fejlődésére szükséges, éppen úgy, mint például a légkörnek van annyi élenye, a mennyi az élő lények fentartását biztosítja.

Az embernek világnézlete nem az esztől, hanem inkább véralkotásától függ, optimizmus és peszimizmus nem az agyban gyökereznek, érvelések majdnem mindig a logikával ellentétbe lépzen.

Ezen gondolatmenetre jutottunk, midőn egy kitűnő publicistánk cikkét a héten olvastuk; mint komoly férfi, véle-

ménye mindig tisztelve lesz, de azon komor nézetet, melyet a jelenlegi társadalomról hirdet, nem oszthatjuk, sőt arra vállalkozunk, hogy saját cikkéből kimutatjuk, hogy tulajdonképen ő maga is sokkal jobb véleménynyel van felőlünk, mint a minőt hirdet.

Mert szerinte a morálegy sutba tett régi Isten, ha pedig az volna, hogy zengheti társadalmunkról azon dicsőimnusz, mely így szól: „Nagyvárad város emelkedett szellemi életét, sokrétű egyleti tevékenységét, a humanizmus annyi munkáját, a közintézmények és népnevelés kifejtését, kétségtelenül nem a hírlapírók, hanem polgáraink szelleme hozta létre.“ No a ki ily fényes bizonyítványt állít ki polgártársainak, annak nincs joga a morált sutba tett Istennek nevezni.

Ha pedig a vidéki városok ethikai nívóját talán magasabbra becsüli mint a fővárosit, határozatlan ellent kell neki mondani, mert amitőlünk dicsér, azt a főváros polgárai számuknak és vagyonuknak arányában, fokozva megtették és megteszik, és mint minden nagyobb emberi társadalomban a legnagyobb elvetemültség mellett ott lakozik a legnagyobb humanizmus és a legnagyobb altruizmus.

Kétségtelen, hogy Londonban sokkal több bűn és bűnös találtatik, mint Manchesterben, de vajjon amaz erkölcsi értéke csekélyebb e mint emezé? korántsem! Az emberek közt mindig voltak, vannak és lesznek Catilínák és Catók, de ezek a szélsőségeket képezik, az emberek zöme a közepet jár és meg vagyunk győződve, közelebb Catóhoz mint Catilínához. Igazat mondott az angol bölesész, midőn azt hirdette, hogy van annyi morálunk, mint a mennyi társadalmunk fentartásához és fejlődéséhez szükségeltetik.

A mi pedig az erkölsről általában áll, az fokozatosan a politikai erkölcsökről is igaz. Sziveskednék a puritán jellemű tisztelt publicista megmondani, mikor voltak általában véve és nem a Cátókat értve, a politikai erkölcsök egészségesebbek mint ma? Persze Molnár apát szerint, akként, a mint a középkorhoz közeledünk, de ezzel csak nem egyezik véleménye? . . .

Nem disztigváltunk politikai és privát-morál közt! Másrésztől a magyar nemzeti élet dekadánzását, a hivatalok elskosodásában, vagy más szóval a bürokratiszmusban és a csestrulizációban keresi s azt mondja, hogy a központosítási irány, Frankhont kivéve, nálunk tombol legerősebben. Ezt sem írhatjuk alá, hisz éppen az a bajunk, hogy politikai életünk még a csestrulizációra vár; hát a közigazgatás és a rendőrség államosítása nem minden hazafinak óhaja, mely még megvalósítására vár?

Frankhon említése pedig éppen annak ellenkezőjét bizonyítja, amit cikkiró ur állít, a bürokracia csak ott káros és veszélyes, ahol szabadság nincsen; a prefect jobb ezerszerre mint a német Landrath és a francia hivatalnokok sokkal kevésbé szolgák mint a németek.

Végezzük sorainkat Gervinus szavaival: az emberiség nem egy síkságon, hanem egy hegyes-völgyes talajon halad, azért sokszor haladását szemmel nem kísérhetjük és még többször nem is látjuk, de biztosak vagyunk, hogy mindig halad.

Közgyűlés előtt.

Nagyvárad, febr. 27.

(Δ) Hogy mily szükségünk volna egy város körre, melyben a közgyűlések merev formája nélkül lehetne előkészíteni a városi ügyeket, most látjuk meg igazán.

A „HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ“ TÁRCZÁJA.

A „flirt“-ról.

— A „Hétfői Ertesítő“ eredeti tárczája. —

Előrebocsátom, semmi kifogásom sincs általánosságban a fiatal leányok ártatlan és ártalmatlan flirt-je ellen. Természetes multságuk, kedvtelésük ez nekik, mint a madárnak a csicsérgés, pillangónak a szállongás és nagyon szomorú fiatal lányság volna az olyan, mely a bohókás jókedv és kaczer-ság e vegyületét soha sem gyakorolná.

De ha megengedhetők, sőt majdnem kívánatosnak tartom is a tulcsapó jókedv és életvidorság e jelenségét, szeretném azt bizonyos finom, láthatlan, de érezhető korlátok közé szorítani. Szeretném, ha a fiatal lány mindig felül maradna a játéokban s nem hagyná magát megveretni.

Szomorú látvány, mikor a fiatal lány olhaggya ragadtatni magát saját heve által s olyan dolgokat mond és tesz, amik hamis helyzetbe sodorják, s ott, ahol neki kellene legmagassabbra tartani a játszmát, veszít s elveszti prestigeét is.

És fájdalom, a leányok tudatlansága okozza legtöbbször a bajt. Játsszanak a szerelemmel, a férfi-

szívet anélkül, hogy sejtelmük volna annak lélektani phásisairól. Egyik leggyakoribb tévedésük, hogy a férfit saját magok után itélik meg. Tudniok kellene, hogy a férfiak szerelme rohamosabb, tudatosabb, hevesebb mint az övék, de viszont nem folytonos.

Egy-egy perczre meglepi a férfit a vágy, hogy magáévá tegye az előtte röpkedő pillét, de ez a vágy helyet enged ezer más benyomásnak s időnként, sőt néha teljesen is eltűnik a szívből; míg a lány, ha szeretni kezd, ránézve ez az érzelm mindent háttérbe szorító folytonossággá válik, melytől egy perczre sem tud szabadulni, mely egész lényét betölti. S ha ezt a stádiumot elérte, nem képes többé a játsszi bohókodásra, a flirt-re; rabjává válik az erős érzelmenek s nem veszi észre a partner váltakozó játék-modorát. Nem képes a másikat idegen atmoszférába követni s örökké egy huron játszik s azon is elfogultan, sentimentálisan.

Kezdődnek a félreértések, neheztelések. A fiu nem is sejtí mit vétett, annyira ártatlan a dologban. Ő csak vigjátéknak nézte az egészet s látja, hogy a lány drámai hangsúlylyal szaval. Eleinte érthetetlennek találja, majd rá jön az igazi moti-

vumra s önelégülten mosolyog bajusza alatt. A lány elvesztette a játszmát s elfogja veszteni később mint feleség is.

A másik, az ügyesebb lány több tapintattal s mindenekfelett több önuralommal bir. Tudja, mikor keil visszavonulnia, mikor szakítson félbe egy párbeszédet, mikor vessen véget egy jelenetnek.

Nem várja be, hogy őt hagyják a faképnél, de ő adja meg a congét. Képes a legérdekesebb fejezetnél félbeszakítani a novellát, a legcsattanósabb fordultnál a dialogot és eléri azt, ami a legnagyobb művészeknek sem mindig sikerül; érdekes marad. A partner alig várja, hogy ujra kezdhessek a duót, mely mindig ujjabb és ujjabb variációkban tünteti fel az örökös témát, a flirtet.

Az ilyen lányból lesznek deduktív feleségek, kikhez szivesen hazatér a férj klubból és máshonnan. Kevésbé szeretnek, de jobban szerettetnek, mint a másik típus.

Ha sikerük lélektani okát kutatjuk, megtaláljuk a rejtély fenekén a nagy alkalmazkodási képességet, tág emberismeretet s egy parányit abból a delejéből, mely a flirtet erős szenvedélylyé képes magnetisálni.

82.

Ime itt vagyunk már már a márcziusi közgyűlés előtt csupán napok választanak el tőle.

E közgyűlésre tüzték ki az új polgármester választását és mindaddig a polgárok előtt e kérdésben csupán egy zűrés chaos lebeghet. Senki sincsen még tisztában a jelöltekkel sem, úgy hogy egész váratlanul fog lecsapni a városatyákra a nagyfontosságú kérdés.

Egy férfiú volna, a kiben eltérés nélkül egyesülne az egész polgárság bizalma és ez Hlattyky Endre. Csak hogy ő viszont nem hajlandó elfogadni ez állást és mi teljesen értjük is ez elhatározásának indokait. A polgármesteri állás diszes, de egy csöpet sem aranyos . . .

De azt hisszük, ha csupán ez tartja vissza Hlattyky Endrét attól, hogy ezt az állást betöltse, a városatyák nem fognak visszariadni e csekély akadálytól és midőn arról lesz szó, hogy Sal Feerenz helyére Hlattyky Endrét nyerjük meg, nem fog szűkkeblüsködni.

Nos és mind erről eddig egy szó sem volt. Oly tétlenül megyünk a közgyűlés elébe, mintha egy irnok választásáról volna szó. Pedig tisztában kell lennünk affélől, hogy Hlattyky Endrét a város jelenlegi válságos helyzetében számíthatunk-e, mindent el kell követnünk, hogy kikerüljünk a korteskedéseket.

Mert éppen a polgármesteri állás olyan természetű, hogy az egész polgárság bizalmát és ragaszkodását kívánja meg. Minden pártoskodás évekig hozná átkos gyömcseit a város minden ügyében.

H I R E K.

Változás.

Négy oldalon jelenik meg ezentúl a Hétfoi Értesítő és ezzel azt hisszük ki is fejtettük tetszetős programunkat: Fris hírszolgálatot nyújtani akkor, amidőn kollégáink megérdemelt pihenőjüket tartják. Azon törekvésünk vezetett bennünket a változtatásra, mely mindenkor a közönség javát szolgálta és amely mindenkor azt kereste, hogy mely út vezet a nagyközönség szívéhez. Legyőztük végre az ezernyi technikai akadályokat, melyek e változásoknak eleitől fogva utját állották és most már a vasárnapi munkaszünet dacára is egy teljesen frissen nyomott hirlapot juttatunk a közönség kezeihez.

* **A mi nekünk is fáj.** Kolozsvárról írják nekünk az alábbi sorokat és kiadtuk azokat, mert pompásan rajzolják a kolozsvári mellett a — mi viszonyainkat is. Ime a levél:

Az utóbbi napokban Kolozsvárt nem kevesebb, mint négy csödeset adta elő magát. Alig egy heti idő alatt jutottak csödbe Simon Endre belmonostor-utcai és Tihanyi Adolf hid-utcai fűszerkereskedő és legujabban Becsei Hugó pékmester. Kétségkívül elsomorító jelenség Kolozsvár kereskedelmi és ipari életére nézve az, hogy kereskedőink és iparosainkra nézve nem kínálkozik eléggé kedvező alkalom e városban még a megélhetésre sem. De bármily kedvezőtlenek is itt az üzleti viszonyok általában, ép oly szerencsétlen dolgokat tekintjük azt, — mely a bajoknak egyik forrása, hogy t. i. újabb időben főleg ifjabb kereskedők igen nagy könnyelműséggel mennek bele önálló üzletalapításokba. Rendszerint minden töké nélkül indulnak neki az amugy is nehéz üzleti életnek s e könnyelműségnek a természetesen következménye — csőd. Ezekből az esetekből okulhatnának az önállóságra vágyó ifjabb üzletemberek s kellő töké nélkül ne fogjanak üzlethez, mert ezzel csak kompromittálják a piacunk erkölcsi hitelét s rontják az általános üzleti viszonyokat.

* **Nagy lopás egy ékszerészboltban.** Már hetek óta észlelte Pollacsek Zsigmond

zöldfa-utcai ékszerész, hogy boltjában szokatlan rohamossággal apadnak a drága áruk. Bár sejtette, hogy valami állandó tolvajlással áll szemben, de soha sem tudott volna kideríteni semmit, ha a véletlen rá nem vezet arra, hogy ki a tulajdonképeni tolvaj. Ugyanis tegnap Ellenés Péter nevű tanoncza a zsebében kotorászva egy értékes aranygyűrűt ejtett ki onnan. A főnök észrevette ezt és rögtön kérdőre vonta az inast, hogy honnan szerezte a gyűrűt. Ellenés erre nagy zavarba jött és semmi választ sem tudott adni. A rendőrség most vallatja az elvetemült fiút és annyit máris kiderített, hogy a tanonc nagy összegekre menő károkat okozott gazdájának.

* **Egy magyar természettudós.** Kőrös-Csoma Sándor és Magyar László óta hány bajnoka akadt a magyar hazában a természettudományok? Hány bátor magyar ember vágott neki merészen ismeretlen országoknak, hogy azokban kutatva, hazájának szerezzen dicsőséget, mert, hogy ebből vagyont szerezzenek, az eszükbe nem juthatott.

Magyar László igaz, hogy király lett a vadak földjén, Kőrösi Csoma Sándor azonban Tibetben lelte halálát és a kiváló magyar nyelvész utja éppen olyan jeltelen sirban végződött, mint a közelmúltban a fiatal Fenichel Sámuelé, akit Ausztráliában buvárkodásai közben ölt meg a láz.

Vannak emberek, akik azt a kényelmes igazságot hangoztatják, hogy miért mászkáljon valakizivilizálatlan vadak között, mikor éhenhalni itthon civilizált vadak között is lehet.

Mindenesetre mosolygásra való dolog, hogyha mai realis korban valaki azért nélkülöz és szenved, hogy hazájának és a tudományának használjon vele, bár ezekről a rajongókról rendszerint meg emlékeznek, szépen — a haláluk után.

Fenichel Sámuel szomorú sorsa nem csüggesztette el azt a másik jeles magyar természettudóst-Biró Lajost, aki szegényen, állami támogatás nélkül indult el Uj-Guineába, hogy ott nemzeti múzeumunk számára, ritka állat és növényfajokagyűjtsön. Biró Lajos, nem kért segítyt az államtól, de aligha kapott volna, mert dacára Wlasich Gyula miniszter nagyszerű áldozatkészségének és azon lelkesülésének, amelylyel minden igakulturális ügy iránt viseltetik, bizony a budgetolyan kicsiny, hogy bogárászásra, biológiai tanulmányozásra, alig jut belőle.

Nem is akarunk ezért perbe szállani a kormányval, nem hányjuk az állam szemére azt a bizonyos tenyészlovat sem, amelyre többet áldoz mint akárhány természettudósra, mert Istennek hála olyan kultuszminiszterünk van, aki egy szegény magyar poéta utolsó napjait gondtalanná igyekezett tenni, aki a szegény diákokat terített asztal elé ültette, ő bizonyára tekintettel lesz arra a magyar természettudósra is, aki szorult helyzetben, vad, idegenben él és támogatásra vár hazája részéről hogy szépen megkezdett tudományos kutatásai folytathassa.

Biró Lajos nagy készütséggel indult kalandos, életveszélyes útjára, mert bár az ausztráliai bennszülöttek, levelei szerint, inkább félnék természetük mint harciasak, a tropikus betegségek könyörtelenül pusztítják az európaiakat.

A természettudósok és a természettudományok kedvelői körében élénken érdeklődnek most Biró Lajos iránt. Akik leveleit olvasták, amelyekben küzdelemteljes életét olyan meghatóan, de oly nemes megnyugvással eszteli és akik tudják, hogy mily megbecsülhetetlen tudományos kincset halmozott máris fel e bátor férfiú, lehetetlen, hogy élénken ne óhajtsák, hogy siker koronázza fáradozásait.

Támogatás nélkül azonban el nem érheti kitűzött céljait.

A „Természettudományi Társulat“ tagjai között gyűjtést indított, de még a magánkörök, asztaltársaságok is magukévá tették ügyét és mint a társaság titkára mondotta, a pénzek örvendetesen szaporodnak.

* **Milyen hitelesek a lapok képei?** Rsttetes képekben hozzák most a lapok a krétei eseményeket. Egyszerűen közzéadják a marcona képű görögök és lödöznek lefelé a törökökre. Az emberek háta borsózik ezek láttára. Ilyen alakok, ilyen hosszú puskák és ez a sziklatornyok, hevé felkuszik az állítólagos görög, mint a kecske. Borzasztó! Rettenetes! Az öreg asszonyok két pápaszemet is tesznek fel és így csodálják, álmélkodásukban még az uzsonakávéról is megfélekednek. A majstere-

rek pedig pól ázgatnak és mesélgetnek, mikor ők jártak így Boszniában és hol ők voltak fenn az ilyen magaa hegy tetején, hol a bosnyákok; egyik se vonja kétségbe, hogy ilyen hegyek t nem is látta Boszniában, no de akkor is pingáltak olyan egetver hegyeket és most is, pedig Krétában sincsenek.

De meg olyan puska, a milyenek rajzolnak, olyan se ekzisztál soha. Csak hogy melyik vitéz Hary János volna hajlandó lerombolni a maga clesó dicsőségét — A legridegebb ezekben az új képekben az, hogy megint elővették a jeles illusztrátorok a réges-réges cserkesz-vadászkédeket, melyekhez e boszniai okkupációkor osztrák-magyar katonaságot rajzoltak. Most meg ejökerülnek a boszniai okkupáció képei, a katenáinkkal és ezekre rámondják: A görög csapatok felvonulása, háboru Kánezánál s a többi. Ugyan e történetik más illusztrációkkal is. Mikor Veszprém leégett, elővették Belgrádnak egy régi képét és ez meg jelent ezen cím alatt: „Veszprém a tűz előtt“. Kik látták, csodálkoztak, hogy honnan vette Veszprém a hajózható folyót, mikor nem fekszik se a Duna s Tisza mellett? A krétei képek ennyi hitelt érdemelnek.

* **Agyonütötte a fal.** Teles Mihály csövesi lakos házának kerítés falát aláasta. Szomszédai figyelmeztették, hogy a fal nincs alátámasztva és baj történhetik, de Teles nem hajtott a szóra. Folytatta a munkát. A fal egyszerre csak bedől maga alá temetve Telest, ki félórai szenvedés után meghalt.

* **Véres bosszu.** Zajos jelenetet provokál három iparossegéd tegnap este a pecze-átczán Zsigmond Ferencz, Kis Zsigmond és Vilhelm Vilmos iparos-segédék valamiert haragudlak Glick Herman cipész segédre és bosszut forraltak ellene. Tegnap este meglesték az utcán és kirántva kézüket összeszurkálták a szerencsétlen embert, ak most életveszélyesen sebesülve fekszik a közkörházban. A három verekedő legényt a rendőrséghez bekisérték.

* **Söriparuuk,** mint ezt a mostanában megjelent hivatalos statisztikai adatok igazolják, jelenkényen fejlődött az utóbbi lefolyt öt esztendő alatt. A sörgyárak száma 8-al emelkedett, a sörtermelés pedig 1889-től 1894-ig 546549 hektoliterrel 1.586.561 hektoliterre emelkedett. A söradó ugyanakkor 1.14 millió frtról 3.31 millió frtra szökött fel.

Egy tanító a rendőrség börtönében.

— Saját tudósítónktól. —

Szeged, február 28.

Vastagh István nyugalmazott tanítót, a ki ez idő szerint Alsótanyán kisegítő tanítói minőségben volt alkalmazva, Rainer József őskapitány rendeletéből, ma letartóztatták a rendőrök és beszállították a rendőrség börtönébe.

A szerencsétlen öreg mester szokatlan ravaszsággal csalta már hét esztendő óta a városi tisztviselők nyugdíjalapját, mely tudvalevőleg e nélkül is eléggé megvan terelve.

Vastagh István nyugalmazott tanító, a ki maga is a nyugdíjalap terhére él már évek óta nem elégedett meg azzal, hogy nyugdíján kívül mint kisegítő tanító is figyelemre való jövedelem fölött rendelkezett, hanem a hét évvel ezelőt elhunyt özv. Gárdián Mártonné nyugdíjárulékait is pontosan felszedegette minden hónapban a városi pöntárból és fölszedegette volna talán még az emberi kor legszélső határáig, ha véletlenül a rendőrség nyomára nem jön a furfangos csalásnak, melynek révén Vastagh Istvánnak az 1850 ik év óta szaporítja már nyugdíjiletményét.

Özv. Gárdián Mártonné, Vastagh Istvánnak az anyósa volt és néhai férje után, a ki valamikor városi kézbesítő volt, nyugdíjárulékot élvezett a tisztviselők nyugdíjalapjából.

Az 1890-dik évben halt meg a kézbesítő özvegye, de Vastagh István erről bölcsen hallgatott nem tett jelentést a hatóságnak, hanem hónapról hónapra hamis nyugtát állított ki; a nyugtára záradékkal szép gömbölyű betűkkel felírta, hogy: „Hitelesen bizonyítom, miszerint özv. Gárdián Mártonné életben van“ és ezt a záradékot öt éve

keresztül minden hónapban aláírta az illetékes plébánossal, utóbb pedig a kerületi rendőrbiztossal is, a kinek természetesen nem káptalan a feje, hogy pontos nyilvántartást tudjon minden élő és meghalt nyugdíjas özvegy asszonyról mondani.

Igy azután Vastagh István fölvette a saját nyugdíját, a kisegítő tanítói fizetését és a napa nyugdíját is, a mi így egy summában mégis csak volt annyi, hogy el lehetett belőle valahogyan tengődni.

Hát annyi bizonyos, hogy a három fizetség együttvéve sem volt túlságosan sok és bizony nem volt érdemes érte olyan súlyos büntetést elkövetni, mint a milyent most ennek az öreg tanítónak a terhére ró a büntető törvény.

Tegnap behozták a rendőrség börtönébe a szerencsétlen hányvetett életű tanítót, a ki csak nemrég követett el öngyilkossági kísérletet.

Vastag István mikor nyugdíjba lépett, egy darabig B a b ó Emit ügyvédi irodájában irnokoskodott és csak midőn innen elkerült, akkor tért vissza régi foglalkozásához.

Itt történt meg vele, hogy egy szép napon talán az egyedülléte, vagy éppen az élet nehéz küzdelmeit meguntta és felkötötte magát a mestergerendára.

Az öngyilkos szándékot idejekorán észrevették a szomszédok és levágták az öreg mestert, a ki megmenekült így a haláltól, hogy utólrje a szegyen, mely a rabsággal jár s mely sok ember előtt irtózatossabb a halálnál.

A letartóztatott tanítót a vizsgálat befejezése után átadják a büntető törvényszéknek.

Irodalom.

* **Tóth József imádságos könyve.** Tóth József ev. ref. segédlelkész, az „Ébresztő” kitűnő tollú szerkesztője „Gileád Balzsama” címmel imádságos könyvet ír. Tóth Józsefnek eddigi sikeres működése után érdeklődéssel nézünk legújabb művének elébe. A szerző a következő előfizetési felhívást bocsájtotta ki:

Református hittestvéreimhez!

Ez év pünköst ünnepén *Gileád Balzsama* címmel 10—12 ivnyi terjedelmű imádságos könyv jelenik meg nevem alatt.

Hat évi egyházi irodalmi szerény munkálkodásom alatt közrebocsátott öt kisebb munkám után ez lesz első nagyobb szabású kiadványom, s egyházunk iránt érzett szeretetem s lelkesedésem messzebb hatni óhajtó terméke.

Imádságos könyv! Van-e még varázsa az imádságnak, ma a kalmár élet rideg közönyében; hivalkodó, érzékingerlő műveken kapkodó léhaságában? Én hiszem, hogy van. Mert éppen az ilyen kor teszi epedővé a kiégett szívet, hanem a jólétben, a mindenkivel közös bánat éjszakáján, a csalódás szülte fájdalmak korbácsütései alatt. Ki soha nem imádkozott életében,

akkor megtanul; az elfásultság és az öngyilkosság örvényébe sodró kétségbeesés csak ott ül diadalmat, ahol a lélek nem találja meg a nyelvet, mely a legnagyobb veszélyben legközelebb levő Istennel beszélni tudjon.

Az erős bizodalom és hit szárnyain Istenhez emelő imádság kibékít önmagukkal, a világgal és Istennel. A sebzett szívnek balzsam, a boldog örömeinek megszentelője.

Az imádság a lélek és szív legszebb virága, pompáját nem a szavak színes szíromja, hanem az érzelem közvetlensége adja meg.

Hogy mikép oldom meg ez elveket, eddigi egyházi irodalmi munkáim részben tájékoztatást nyújthatnak erről és közrebocsátandó könyvemről, mely az élet sok különböző viszonyaihoz alkalmazott, továbbá ünnepi és köznapi imádságot fog tartalmazni felnőttek és gyermekek számára.

Célom volt az olcsóbb népies kiadványok alakjában adni ki e könyvet, azonban ez magánkiadásnak lehetetlen, így az a következő előfizetési áron rendelhető meg:

Fűzve 1 forint. Kötve kemény fedélben aranyvágással, vagy zsebben hordozható alakban 1 frt, 50 kr. Diszpendány 2 frt.

A közönség a könyv izléses s díszes kiállítására nézve Láng József nyomdáját teljes biztosítéknak tekintheti.

Az előfizetési díjakat Láng József címére (Urutca, nyomdahelyiség) május hó 1-ig kérem beküldeni. — Gyűjtőknek 10 előfizető után diszpendányt küldök.

Hittestvéreim nagybecsű pártfogását kérem tisztelettel

Nagyvárad, 1897 márczius 1.

Tóth József,

s. lelkész, az „Ébresztő” szerkesztője.

Táviratok.

Az ékszerész gyilkosa.

Budapest. febr. 28. (A „H. É.” ered. táv. Haas Volf népszínház utcai ékszerész gyilkosa az ügyészség palotájában megkísértette a szökést. Egy vigyázatlan pillanatban le akart ugrani az emeletről az ablakon, de egy ör észrevette és megragadta, mielőtt meggorhatot volna.

Ujra harcz.

Athén, február 28. (A „H. É.” eredeti táv.) A helyzet tagadhatatlanul mind válságosabb, dacára a nagyhatalmak békéjének, mely — sajnos — csak elvi jelentőségű. A szigeten a harczok mind hevesebbé válnak és egyik csatázó félnek sincs szándékában visszavonni hadait.

Ma Retimóban volt igen véres összeütközés a törökök és görögök közt. A muzulmánok menekültek a sziget belsejébe.

Végre a török kormány is beszüntette eddigi tétlen magatartását és 72 redit zászlóaljat mozgósított Szaloniki felé.

Herakleionnál újabb összeütközés volt, a melyben ismét a törökök kaptak ki. Hét község lángban áll.

Mulatság.

A sörgyár bálja. Minden ízében sikertűlt táncmulatságot rendezett a p.-szőlősi sörgyár személyzete tegnap este a Jéppince vendéglőben. A kitűnő hangulat után ítélve, amely a bálon uralkodott, állithatjuk, hogy a táncz talán még most is tart. Kelen Béla, dr. Kassay Kálmán és Veisz Lajos gazdasági intéző buzgó fáradozása már előre is biztosította a sikert ugyan, de a tegnap esti váratlanul nagy eredmény a fiatal gyár nagy népszerűségéről tanuskodik.

Jelenvoltak: Asszonyok! Béres Istvánné, Eizele Ferenczné, özv. Szőke Sándorné, Novák Józsefné, Barátky Lajosné, Lopasz Istvánúé, Veisz Lajosúé, Khon Józsefné, Veisz Sámuelné, Lőrincz Lajosné, Gedeon Jánosné, Patron Miklósné, Tarrenz Jánosné.

Leányok: Béres Irma, Eizele Etelka, Eizele Juliska, Barátky Irma, Béres Piroska, Kasza Piroska, Mért Matild, Weisz Anna, Weisz Fanni Stodinger Ilka, Kropp Jnlána Grünberger Etelka, Nemiró Jozefa.

Közgazdaság.

695—1897.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi 10347. sz. leiratára való hivatkozással, van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a bukaresti konszultátus által hirdetett s az alulírott kamara 27—1897. sz. intézkedésével közhírré tett árlejtések határidejét módosultak, amennyiben azok folyó évi február 25, mártius 6, mártius 5 és illetve mártius hó 23-án fognak megtartatni.

Ugyancsak a bukaresti konszultátus által árlejtés hirdettetik még f. évi mártius 4-iki határidővel 75.000 méter vászon kapczának.

Mártius 17-iki határidővel 8000 pokrócz, 3000 lőtakaró;

Mártius 23-iki határidővel 10000 teljes gyaloglói borju;

Mártius 25-iki határidővel 4000 kötőfék szállítására.

Bővebb értesülések az alantírott kamaránál szerezhetők.

Nagyvárad, 1897. február 26.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:
Dr. Sarkadi Lajos, titkár. Jankó József, elnök.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác**
Főmunkatárs **Rácz Mihály.**

Friss müncheni

Pschorbräu Sör

palaczkokban kapható

Diósy Ferencznél

Nagyvárad, Olaszi, főutca.

Uj fűszer-, csemege-, illatszere- és pipereáru-kereskedés

Tisztelettel hozom a mélyen tisztelt közönség szives tudomására, hogy

Moskovits Szidor utóda

czég alatt **Nagyváradon (Szent-László-tér)** egy rég érzett hiányt pótolandó

illatszerek és pipere-czikkékből

álló **üzletet** nyitottam.

Nagy választékban tartok raktáron bel- és külföldi pipere- és illatszereket eredeti csomagolásban, kaphatók továbbá kenőcsök, pipere-szappanok, hajfestő-szerek, hölgyporok (poudre), mosdóvizek, fogporok, fogkefék, Odol- és különféle szajvizek, szoba-illatok stb. valamint legfinomabb orosz és chinai theák, thea-sütemények, rum, cognac és gyógyborok **chokoladé** és Cacao, gazdasági czélokra **carbolok** és fertőtlenítő szerek a **legjutányosabb árak** mellett.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

Moskovits Szidor utóda.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban és legpontosabban eszközölteknék.

Jelzálogkölcson

és
birtok-forgalmi intézet.

Jelzálogkölcsonök házakra, birtokra, a valódi becsérték $\frac{3}{4}$ részéig 20—60 év közti időre **kézpénzben**. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás a legrövidebb idő alatt.

Semmi előleges költség!

Felvilágosítással **díjtalanul** szolgál:

A „MERKUR”

Általános Kereskedelmi Kalauz
Harsányi Soma 92 17—7

ügynökségi és bizományi irodája

Nagyváradon, Piacz-tér, Kurländer-ház.

Felhívás!!!

A n. é. közönség b. figyelmét felhívom hogy a volt Szt. László-téri „Prófétához“
czimzett fióküzletemből a megmaradt

➡ **árakat, míg a készlet tart** ➡

a Bémer-téri üzletemben elkülönítve egy külön osztályban

rendkívüli leszállított árakban

tovább is **kiárusítom.**

E kedvező **és igazán ritka alkalom** kihasználására a t. vevő-közönség b. figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel: **Ifj. KOHN SÁMUEL.**

➡ **Uj üzlet! a „GOMBKIRÁLY“-hoz! Uj üzlet!** ➡

„A GOMBKIRÁLY“-hoz.

Czillér Imre és Társa

rövidáru-üzlete Bazár-szoros és Bémer-tér sarkán (Mayr-ház.)

Előzékeny és pontos kiszolgálás!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy
Nagyváradon Olaszi Bazárszoros és Bémer-tér (Mayr-házban)

rövidáru és divatkereskedést
nyitottunk.

A fővárosban éveken át szerzett tapasztalataink jó hírnevünk és a rendelkezésünkre álló alap teljosséget azon reményre, hogy tisztelt vevőink kívánságait pontosan s a legmegtányosabban teljesíthessük.

Mi teljes igyekezettel azon leszünk, hogy megelégedésüket minden tekintetben kiérdemeljük.

Egyedül főraktár **Ludwig József** römerstadti vászon-áru gyárából.

Dús választék mindennemű kézmunkákban.

Kiváló tisztelettel

CZILLÉR IMRE és TÁRSA.

Szabott árak!

Szabott árak!

➡ **Kötött harisnya és lábtyü a híres 6 szálú „Hausfrauen-Garn“-ból.** ➡